

February-2022

E-ISSN – 2348-7143

International Research Fellows Association's

RESEARCH JOURNEY

International E-Research Journal

Peer Reviewed, Referred & Indexed Journal

Issue 287

Multidisciplinary Issue

Chief Editor -

Dr. Dhanraj T. Dhangar,
 Assist. Prof. (Marathi)
 MGV's Arts & Commerce College,
 Yeola, Dist – Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editors :

Dr. Tejesh Beldar, Nashikroad (English)
Dr. Gajanan Wankhede, Kinwat (Hindi)
Mrs. Bharati Sonawane, Bhusawal (Marathi)
Dr. Rajay Pawar, Goa (Konkani)

For Details Visit To : www.researchjourney.net

SWATIDHAN PUBLICATIONS

'RESEARCH JOURNEY' International E-Research Journal
Issue - 287 : Multidisciplinary Issue
Peer Reviewed Journal

E-ISSN :
2348-7143
February-2022

February-2022

E-ISSN : 2348-7143

International Research Fellows Association's
RESEARCH JOURNEY

International E-Research Journal

Peer Reviewed, Referred & Indexed Journal

Issue-287

Multidisciplinary Issue

Chief Editor -

Dr. Dhanraj T. Dhangar,
Assist. Prof. (Marathi)
MGV's Arts & Commerce College,
Yeola, Dist - Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editors :

Dr. Tejesh Beldar, Nashikroad (English)
Dr. Gajanan Wankhede, Kinwat (Hindi)
Mrs. Bharati Sonawane, Bhusawal (Marathi)
Dr. Rajay Pawar, Goa (Konkani)

RESEARCH JOURNEY

Our Editors have reviewed papers with experts' committee, and they have checked the papers on their level best to stop furtive literature. Except it, the respective authors of the papers are responsible, answerable and accountable for their content, citation of sources and the accuracy of their references and bibliographies/references. Editor in chief or the Editorial Board cannot be held responsible for any lacks or possible violations of third parties' rights. Any legal issue related to it will be considered in Yeola, Nashik (MS) jurisdiction only.

- Chief & Executive Editor

SWATIDHAN INTERNATIONAL PUBLICATIONS

For Details Visit To : www.researchjourney.net

*Cover Photo : Rasia's attack on Ukrain (Source-Internet)

© All rights reserved with the authors & publisher

Price : Rs. 1000/-

Editorial Board

Chief Editor -

Dr. Dhanraj T. Dhangar,

Assist. Prof. (Marathi)

MGV's Arts & Commerce College,

Yeola, Dist - Nashik [M.S.] INDIA

Executive Editors :

Dr. Tejesh Beldar, Nashikroad (English)

Dr. Gajanan Wankhede, Kinwat (Hindi)

Mrs. Bharati Sonawane, Bhusawal (Marathi)

Dr. Rajay Pawar, Goa (Konkani)

Co-Editors -

- ❖ Prof. Mohan S. - Dean faculty of Arts, Delhi University, Delhi, India
- ❖ Prof. Milena Brotaeva - Head, Classical East Department, Sofia University, Sofia, Bulgaria
- ❖ Dr. R. S. Sarraju - Center for Translation Studies, University of Hyderabad, Hyderabad, India
- ❖ Mr. Tufail Ahmed Shaikh - King Abdul Aziz City for Science & Technology, Riyadh, Saudi Arabia.
- ❖ Dr. Anil Dongre - Head, Deptt. of Management, North Maharashtra University, Jalgaon [M.S.] India
- ❖ Dr. Shailendra Lende - R.T.M. Nagpur University, Nagpur [M.S.] India
- ❖ Dr. Dilip Pawar - BoS Member (SPPU), Dept. of Marathi, KTHM College, Nashik. [M.S.] India
- ❖ Dr. R. R. Kazi - North Maharashtra University, Jalgaon [M.S.] India
- ❖ Prof. Vinay Madgaonkar - Dept. of Marathi, Goa University, Goa, India
- ❖ Prof. Sushant Naik - Dept. of Konkani, Govt. College, Kepe, Goa, India
- ❖ Dr. G. Haresh - Associate Professor, CSIBER, Kolhapur [M.S.] India
- ❖ Dr. Munaf Shaikh - N. M. University, Jalgaon & Visiting Faculty M. J. C. Jalgaon [M.S.] India
- ❖ Dr. Sanjay Kamble - BoS Member Hindi (Ch.SU, Kolhapur), T.K. Kolekar College, Nesari [M.S.]
- ❖ Prof. Vijay Shirsath - Nanasaheb Y. N. Chavhan College, Chalisgaon [M.S.] India
- ❖ Dr. P. K. Shewale - BoS Member (SPPU), MGV's LVH College, Panchavati-Nashik [M.S.] India
- ❖ Dr. Hitesh Brijwasi - Librarian, K.A.K.P. Com. & Sci. College, Jalgaon [M.S.] India
- ❖ Dr. Sandip Mali - Sant Muktabai Arts & Commerce College, Muktainagar [M.S.] India
- ❖ Prof. Dipak Patil - S.S.V.P.S.'s Arts, Sci. and Com. College, Shindkheda [M.S.] India
- ❖ Prof. K. M. Waghmare - Librarian, Anandibai Raorane College, Sawantwadi [M.S.] India
- ❖ Prof. Vidya Surve-Borse - MGV's LVH Arts, Sci. & Com. College, Panchavati-Nashik [M.S.] India

Advisory Board -

- ❖ Dr. Marianna Kotic - Scientific-Cultural Institute, Mandala, Trieste, Italy.
- ❖ Dr. M.S. Pagare - Director, School of Languages Studies, North Maharashtra University, Jalgaon
- ❖ Dr. R. P. Singh - HoD, English & European Languages, University of Lucknow [U.P.] India
- ❖ Dr. S. M. Tadkodkar - Rtd. Professor & Head, Dept. of Marathi, Goa University, Goa, India.
- ❖ Dr. Pruthwiraj Taur - Chairman, BoS, Marathi, S.R.T. University, Nanded.
- ❖ Dr. N. V. Jayaraman - Director at SNS group of Technical Institutions, Coimbatore
- ❖ Dr. Bajarang Korde - Savitribai Phule Pune University Pune, [M.S.] India
- ❖ Dr. Leena Pandhare - Principal, NSPM's LBRD Arts & Commerce Mahila Mahavidyalaya, Nashik Road
- ❖ Dr. B. V. Game - Principal, MGV's Arts and Commerce College, Yeola, Dist. Nashik.

Review Committee -

- ❖ Dr. J. S. More - BoS Member (SPPU), Dept. of Hindi, K.J. Somaiyya College, Kopergaon
- ❖ Dr. S. B. Bhambar, BoS Member Ch.SU, Kolhapur, T.K. Kolekar College, Nesari
- ❖ Dr. Uttam V. Nile - BoS Member (NMU, Jalgaon) P.S.G.V.P. Mandals ACS College, Shahada
- ❖ Dr. K.T. Khairnar - BoS Member (SPPU), Dept. of Commerce, L.V.H. College, Panchavati
- ❖ Dr. Vandana Chaudhari KCE's College of Education, Jalgaon
- ❖ Dr. Sayyed Zakir Ali, HoD, Urdu & Arabic Languages, H. J. Thim College, Jalgaon
- ❖ Dr. Sanjay Dhondare - Dept. of Hindi, Abhay Womens College, Dhule
- ❖ Dr. Amol Kategaonkar - M.V.P.S.'s G.M.D. Arts, B.W. Commerce & Science College, Sinnar.

Published by -

© Mrs. Swati Dhanraj Sonawane, Director, Swatidhan International Publication, Yeola, Nashik

Email : swatidhanrajs@gmail.com Website : www.researchjourney.net Mobile : 9665398258

26	हिंदी के प्रचार-प्रसार में इलेक्ट्रॉनिक माध्यमों की भूमिका (रेडिओ तथा दूरदर्शन के संदर्भमें)	डॉ. रमेशकुमार गवळी	130
27	सोशल मीडिया : बदलता भारतीय परिवेश	डॉ. संगिता चित्रकोटी	135
28	विद्यार्थियों के जीवन में मराठी भाषा विषयक रुचि निर्माण करने में ग्रंथालयों की भूमिका	डॉ. वंदना जामकर	141
मराठी विभाग			
29	भारतीय आदिवासींच्या दैवत कथा	डॉ. अंजली मस्करेन्हुस	145
30	संत ज्ञानेश्वरांचा मानवताद	डॉ. मीनाक्षी पाटील	151
31	संत एकनाथांच्या भारूडातील फिरस्ते, भटके, उपेक्षित व वहुजनांचे चित्रण	डॉ. मयूकर वैकरे	155
32	प्राचीन चीन संस्कृतीमधील समाज जीवन	प्रा. एस. एस. मारकवाड	161
33	तडवी बोलीचे सामाजिकीकरण	रमजान तडवी, डॉ. उज्वला भोर	165
34	जोतीराव फुले : स्त्रीमुक्तीचे प्रेरक आंदोलन	डॉ. अनमोल शेंडे	169
35	'हिंदू: जगण्याची समृद्ध अडगळ' कादंबरीतील स्त्री विषयक चित्रण	प्रा. गीतम भालेराव	174
36	मराठी विज्ञानकथेतील स्त्री- पात्रचित्रण	डॉ. विलास धनवे	178
37	आंबेडकरवाद:समकालीन संदर्भ	डॉ. सुरेश वर्धे	181
38	नामदेव ढसाळांच्या कवितेतील आशय आणि विद्रोह	डॉ. धनराज माने	185
39	साहित्यिक डॉ. लीला गोविलकर यांच्या कविता लेखनातील प्रतिमा व प्रेरणा	शिवाजी शिंदे	189
40	अस्तित्व शोधाचा प्रवास - 'सरोवर'	प्रा. विद्या सुर्वे-बोरसे	197
41	'समाज समता संघ आणि कौटुंबिक सहभोजने' - समाज परिवर्तनाचा उपक्रम	डॉ. किशोर काजळे	199
42	पुणे शहरातील निवडक ऐतिहासिक स्थळांची ऐतिहासिक चिकित्सा	डॉ. नामदेव रासकर	206
43	स्वातंत्र्यपूर्व काळातील मालेगाव येथील कापड उद्योग निर्मितीचा ऐतिहासिक आढावा	डॉ. संजय शेलार, सुभाष आहिरे	211
44	महाराष्ट्रातील शेतकरी आंदोलनात दबाव गटांची भूमिका : विशेष संदर्भ 'नाशिक ते मुंबई किसान लॉग मार्च'	रविराज वटणे	216
45	राजकीय नेतृत्व - महिलांचा सहभाग	डॉ. सुनिल चकवे	221
46	महाराष्ट्रातील पर्यावरणवादी चळवळ : बळीराजा धरण	डॉ. राहुल गोंगे	224
47	भारतीय अर्थव्यवस्थेतील रचनात्मक बदल आणि सर्वांगीण विकासाच्या दृष्टीने बदलाबाबतच्या अपेक्षा	डॉ. नीता वाणी	230
48	भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील समस्या - दारिद्र्य	प्रा. दशरथ पानमंद	236
49	केंद्रवर्ती अर्थसंकल्प (न्युक्लिअस बजेट) योजना	प्रा. कृष्णा पाडवी	239
50	१९६५ च्या भारत-पाकीस्तान युद्धात मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीचे आर्थिक योगदान	डॉ. संजय शेलार, सुभाष आहिरे	244
51	धुळे शहरातील इयत्ता ९ वी च्या विद्यार्थ्यांच्या अभ्यास सवयी व शैक्षणिक संपादनूक यांचा अभ्यास	डॉ. मीनाक्षी महाले	249
52	अध्ययन-अध्यापन आणि माध्यमाची भाषा	डॉ. राजेश्वर दुडूकनाळे	254
53	सातारा जिल्ह्यातील महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांचे मोबाईलद्वारे इंटरनेट वापराचे मूल्यमापन	डॉ. ए. बी. मुळीक, डॉ. एन. ए. पाटील	261
54	नाशिक जिल्ह्यातील राज्य व राष्ट्रीय स्तरीय स्पर्धेमध्ये खेळलेल्या कयाकिंग खेळाडूंच्या मानसिक ताणाचा तुलनात्मक अभ्यास	प्रा. सुहास वराडे	268

१९६५ च्या भारत-पाकीस्तान युध्दात
मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीचे आर्थिक योगदान

डॉ. संजय टी. शेलार

संशोधन मार्गदर्शक (इतिहास)

संशोधन केंद्र, अहमदनगर जिल्हा

मराठा विद्याप्रसारक न्यू कला, वाणिज्य

व विज्ञान महाविद्यालय, अहमदनगर

Sanjayshelar99@gmail.com

M. 9421979479

सुभाष एल. आहिरे

संशोधक विद्यार्थी, सहयोगी प्राध्यापक

महात्मागांधी विद्यामंदिर संचलित

कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे कला, विज्ञान

व वाणिज्य महाविद्यालय, निमगाव

ता. मालेगाव जि. नाशिक

slahire68@gmail.com M. 8149534737

गोषवारा -

भारताच्या फाळणीनंतर भारत व पाकीस्तान यांच्यात सतत काश्मीर प्रश्नावरून संघर्ष सुरू झाला तेव्हा भारतीय लष्कराला आर्थिक पाठबळ देण्यासाठी मालेगाव येथे मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण समिती तर्फे मालेगाव शहर व मालेगाव तालुका ग्रामीण भागातून मोठ्या प्रमाणात निधी जमा करण्यात आला. याप्रसंगात मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीचे कार्य थोडक्यात शोधण्यात येत आहे.

शब्दसूचक - युध्द, संरक्षण समिती, मालेगाव शहर, मालेगाव ग्रामीण निधी, आर्थिक पाठबळ, इ. वचत रोखे, मदत, एकूण निधी.

- उद्देश - 1) भारत-पाकीस्तान युध्द (1965) कालखंडात मालेगावातील राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीचे कार्य शोधणे.
- 2) राष्ट्रीय संरक्षण निधीमध्ये व्यक्ती, संस्था, नगरपालिका, ग्रामपालिका, सहकारी बँका यांचे आर्थिक योगदान शोधणे.
- 3) राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीने जमा केलेला एकूण निधी जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे जमा केल्याची माहिती मिळविणे.
- 4) हिंदू-मुस्लीम ऐक्य आर्थिक परीपेक्षातून पाहणे.

गृहितिके -

- 1) भारत-पाकिस्तान यांच्यामध्ये सन 1965 मध्ये युध्द झाले होते.
- 2) नाशिक जिल्हातील मालेगाव तालुक्यातून राष्ट्रीय संरक्षण समितीने भारतीय सैन्यासाठी आर्थिक निधी जमा केला होता.
- 3) मालेगाव शहर व ग्रामीण भागातून निधी जमा झाला होता.
- 4) राष्ट्रीय संरक्षण निधी नाशिक जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे सुपूर्द केला होता.

मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समिती कार्य :-

13 सप्टेंबर 1965 रोजी मालेगाव नगरपालिकेच्या सभागृहात डॉ. नवलराय शहा यांच्या अध्यक्षतेखाली मालेगाव शहरातील सर्वपक्षीय कार्यकर्त्यांची बैठक घेऊन मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण

नागरिक समितीच्या कार्यकारी मंडळाची निवड केली. या कार्यकारी मंडळात अध्यक्ष – डॉ. नवलराय शहा, सेक्रेटरी – या. ना. जाधव आणि कार्यकारिणीत – व्यंकटराव हिरे, हारून अन्सारी, वाळासाहेब राजेवहादूर, मोतीलाल विचंद शहा, खालिल बुद्दन सरदार, यांची निवड करण्यात आली. या बैठकीत संरक्षण समिती मार्फत धोरण आखण्यात आले की, 'मालेगाव शहराची लोकसंख्या सुमारे एक लाख पन्नास हजाराचे आसपास आहे. तेव्हा माणसी एक रूपया प्रामाणे 1 लाख 50 हजार रु. संरक्षणनिधी जमा करण्यात यावा' असे आवाहन केले.¹ तसेच ग्रामीण भागातून संरक्षण निधी जमा करण्याकरिता मालेगाव तालुका तहसिल कार्यालयाच्या आवारात 27 सप्टेंबर सुमारे 40 हजार लोक सहभागी झाले होते. मिरवणूकीचे सभेत रूपांतर होऊन "आय्युव भुत्तो मूर्दावाद 'हिंदुस्थान जिंदाबाज' काश्मीर हमारा है!" अशा घोषणा देण्यात आल्या.²

मालेगाव शहरातून जमविलेला संरक्षण निधी :-

मालेगाव शहर राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समिती मार्फत 2 ऑक्टोबर 1965 पासून संरक्षण निधी जमा करण्याकरिता मालेगाव मर्चंट को-ऑपरेटीव्ह बँकेच्या तिसऱ्या वार्षिक सभेच्या वेळी बँक सभासदांना विनंती करून 6109.50 रु. निधी मिळविला होता. तसेच 2001 रु. भागचंद मोतीलाल लोढा, 2401 रु. राजस्थान मंडळ, मालेगाव 901 रु. भिमा गवळी, 1001 रु. हॉटेल असोसिएशन, 21000 रु. शेतकी संघ यांनी मदत केली. तसेच 28 व्यक्तींनी 101 रु. प्रमाणे 4228 रूपये मदत केली. 4 व्यक्तींनी 150 रु. प्रमाणे 900 रु., 6 व्यक्तींनी 131 रु. प्रमाणे 786 रु., 13 डॉक्टरांनी 125 रु. प्रमाणे 1625 रु. मदत केली. मालेगाव शहरातील विविध समाजातील 60 व्यक्तींनी 101 रु. प्रमाणे 6161 रु. मदत केली तसेच विविध व्यावसायिक 9 व्यक्तींनी 75 रु. प्रमाणे 675 रु. तसेच मालेगाव शहरातील सर्व शाळातील 71 रु. प्रमाणे 904 रूपये, पशुरोग दवाखान्यातील सेवकांनी 62 रु. प्रमाणे 244 रु. मदत केली तसेच मालेगाव शहरातील 88 व्यक्तींनी 51 रूपये प्रमाणे 4488 रु. मदत केली. तसेच मालेगाव शहरातील लहान व्यवसाय करणाऱ्या 18 व्यक्तींनी 31 रु. प्रमाणे 558 रु. मदत केली. तसेच सर्वसामान्य असलेल्या 56 व्यक्तींनी 25 रु. प्रमाणे 1440 रु. मदत केली. तर 28 व्यक्तींनी 21 रु. प्रमाणे 588 रु., 15 व्यक्तींनी 20 रु. प्रमाणे 300 रु., मदत केली. अशा प्रकारे मालेगाव शहरातून एकूण 56076 रु. रोख रक्कम मदत मिळविली.³

ग्रामीण भागातून जमा केलेला संरक्षण निधी :-

शहरी विभागाप्रमाणे ग्रामीण विभागातूनही संरक्षण निधी जमा करण्यात यावा, यासाठी या.ना. जाधव यांनी मालेगाव तालुक्यातील सर्व ग्रामपंचायतीच्या संरपंचाची 27 सप्टेंबर 1965 रोजी तहसिलदार कार्यालयाच्या आवारात बैठक घेऊन ग्रामीण विभागातून संरक्षण निधी जमविण्याचे आवाहन केले. परंतु ग्रामीण विभागातून पाहिजे तेवढ्या प्रमाणावर संरक्षण निधीस सहकार्य मिळत नव्हते, म्हणून मालेगाव तालुक्याचे तत्कालीन तहसिलदार श्री. राणे यांना बरोबर घेऊन या. ना. जाधव यांनी ऐन दिवाळी सणाच्या काळात ग्रामीण विभागात फिरून संरक्षण निधीस मदत करण्याचे आवाहन करून काही गावातून संरक्षण निधी जमा केला तो खालीलप्रमाणे :

निमगावातून 1002 रु., उमराणे गावातून 1111 रु., पाटणे गावातून 296 रु., कळवाडी गावातून 35 रु., सौधाणे गावातून 551 रु., ग्रामीण विभागातील सहकारी सोसायट्यातून 20,000 रु., संरक्षण निधी जमा केला. अशा रितीने 23030 रु. ग्रामिण भागातून मदत जमा केली.⁴

राष्ट्रीय संरक्षण बचत रोखे यातून जमविलेला संरक्षण निधी :-

राष्ट्राची सर्व वळकटी आर्थिक बळावर आहे. त्यासाठी त्यागातून स्वार्थ साधण्याची योजना राष्ट्राने उपलब्ध करून दिली आहे. जो पैसा शिल्लक म्हणून ठेवतो, ऐनवेळेची तरतूद, व्यापार, शिक्षण, वार्धक्य किंवा तत्सम योजनांसाठी शिल्लक ठेवतो तो पैसा राष्ट्रीय अल्पबचत योजनेत गुंतवावा त्या योगे आपली बचत सुरक्षित राहून तिचा आपणास योग्यवेळी उपयोग होईल. यासाठी राष्ट्रीय संरक्षण बचत रोखे खरेदी करा. त्यातून मिळालेला हा पैसा राष्ट्राचे संरक्षण, विकास व उत्कर्षासाठी उपयोगी पडेल. त्यायोगे आपणांस राष्ट्र सेवेचे श्रेय मिळेल.⁵ असे आवाहन या.ना. जाधव यांनी केले. त्यास प्रतिसाद देवून खालील व्यक्तींनी बचत रोखे खरेदी केले.

माळी पंडीत डोंगर	30,000	नंदीछाप मुर्तूजाशेठ	3,000
पवार भगतराव देवराव	10,000	चतुर्भूज सुवालाल	3,000
लिंगायत ओकारं गोविंद	5,000	इसाक हफिनजी	3,000
डॉ. शहा नवल रॉय	5,000	शहा कांतीलाल विरचंद	3,000
गुजराती भोतीलाल	5,000	मुकादम सादीक	3,000
लोढा भागचंद शेठ	5,000	गुजराथी भागचंद	2500
गांधी नादीर शेठ	5,000	आनंदराज आणि कंपनी	2000
अस्मर हिरालाल भिला	5,000	शाबीर हसन	2000
शाह ठाकरदास व्ही.	5,000	चमडेवाले युसूफ शेठ	2000
इसाक हबिबुल्ला अॅण्ड कं.	5,000	हाजी जहीर शेठ	2000
शेठ युसूफ	5,000	भावसार रणछोडदास	2000
मालू फचेलाल	5,000	जाखोडीया गुलाबचंद	2000
पहिलवान कादीर	5,000	कुवरलाल रूपचंद	2000
मियाजी सादीक	5,000	हिराचंद नागचंद	2000
रसाक अब्दुल्ला	5,000	अझिझभाई ब्लूबर्ड	2000
युनायटेड सायझिंग	5,000	बद्रुजमा मोहमंद मास्तर	2000
सरदार खली उद्दीन	3,000	शकुर शेठ	2000
नागछाप मुस्तफा शेठ	3,000	पिरमोहमद शेठ	2000
मुकादम हनीफ	3,000	रहेमान शेठ	2000
काबरा घनश्यामदास	3,000	लाड चंदुलाल	2000
काबरा अॅण्ड कंपनी	3,000	वर्धमान टी कंपनी	2000
लालूभाई हिम्मतलाल	3,000	बछ्हराज कल्याणमल	1000
वडवे भास्कर शंकर	3,000	डॉ. खालीक	1000
काजीभाई कसनलाल	3,000	काकणी रमणलाल	1000
माळी कंपनी	3,000	हाजी याकूब मिरा	1000

यासीन शेठ	3,000	एबादुल्ला नुरुहुदा	1000
मुस्तफा मोहमंद रेशमावले	3,000	जवाहिर वशील	1000
नामपुरी उमरशेठ	1000	ताजछाप आयुवशेठ	1000 6

वरील व्यक्तींनी राष्ट्रीय संरक्षण बचत रोख्यातून एकूण 2,85,500 रूपये संरक्षण निधीस मदत केली.

करमणूक कार्यक्रमातून जमविलेला संरक्षण निधी :-

राष्ट्रीय संरक्षण निधीस मदत मिळविण्याकरिता मालेगाव तालुका संरक्षण समितीचे सेक्रेटरी या.ना. जाधव यांनी विजयादशमी सणाचे दिवशी मालेगाव शहरात राष्ट्र सेवादल कलापथकाचा करमणूक कार्यक्रम आयोजित करून त्यातून मिळालेले 651 रूपये संरक्षण निधीस जमा केले. तसेच महात्मा फुले शिक्षण संस्थेच्या आवारात 18 नोव्हेंबर 1965 रोजी स्थानिक म्युझिक सर्कलचा कार्यक्रम आयोजित करून त्यातून मिळालेले 930 रु. संरक्षण निधीत जमा केले.⁷

अशा प्रकारे करमणुकीच्या कार्यक्रमातून एकूण 1481 रु. जमा केले.

भेट/वस्तु स्वरूपातून जमा केलेला संरक्षण निधी :-

मातृभूमीचेब संरक्षण करणाऱ्या आघाडीवर लढणाऱ्या सणासुदाच्या काळातही घरापासून लांब राहणाऱ्या सैनिकांसाठी मालेगाव तालुका राष्ट्रीय नागरिक संरक्षण निधी समितीने शहरातील प्रसिध्द डॉ. वसंत मेहता यांच्या मुलांनी घोरोघरी जाऊन 1000 सांजोऱ्या व मिठाई जमा करून ती योग्य अधिकाऱ्यांमार्फत आघाडीवर लढणाऱ्या सैनिकांना दिवाळीची भेट म्हणून पाठविण्यात आली. तसेच मालेगावातील राजस्थान मंडळातर्फे 150 थरमास फ्लॉक्स पाठविण्यात आले.⁸

अशा रीतीने मालेगाव तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरिक समितीचे सेक्रेटरी या. ना. जाधव यांनी राष्ट्रीय संरक्षण निधीस मदत मिळविण्या शहर, ग्रामीण विभागातून समाजातील सर्व प्रकारच्या लोकांकडून मिळेल त्या स्वरूपात संरक्षण निधी व सैनिक यांना मिळेल त्या स्वरूपाची मदत 3 जानेवारी 1966 पर्यंत मालेगाव शहर व ग्रामीण विभागातून 4,23,715 रु. संरक्षण निधी जमा करून नाशिक जिल्हाधिकारी, नाशिक यांचेकडे व काही ठेवी स्वरूपात बँकेत जमा केले.⁹

उपसंहार -

भारत-पाकीस्तान 1965 च्या युध्दात मालेगाव येथील हिंदू-मुस्लीम धर्मातील बांधवानी आर्थिक मदत देण्याकरीता मोलाचा हातभार लावला आहे. मालेगाव येथे 'तालुका राष्ट्रीय संरक्षण नागरीक समिती' स्थापन केल्यानंतर या समितीला मोठ्या प्रमाणात चांगला आर्थिक हातभार लावण्यात आला. भारतीय हिंदू-मुस्लीम ऐक्य याठीकाणी पाहण्यास मिळाले. भारताच्या इतिहासात हे एक महान कार्य आहे.

संदर्भ -

1. साप्ताहिक धडपड, मालेगाव आवृत्ती, दि. 1 ऑक्टोबर 1965.
2. कित्ता.
3. साप्ताहिक धडपड, मालेगाव आवृत्ती, दि. 19 डिसेंबर 1965.
4. साप्ताहिक धडपड, मालेगाव आवृत्ती, दि. 3 डिसेंबर 1965.

5. सासाहिक थडपड, पूर्वोक्त, दि. 1 ऑक्टोबर 1965.
6. पूर्वोक्त, दि. 3 डिसेबर 1965.
7. पूर्वोक्त, 19 नाव्हेबर 1965.
8. पूर्वोक्त, 05 नोव्हेबर 1965.
9. पूर्वोक्त, दि. 07 जानेवारी 1966.

